

An aerial photograph showing an orange excavator with a long boom and bucket, positioned on a large earthen structure. The excavator's tracks are visible, and it appears to be in the process of working on the structure. A person is standing on the ground near the base of the structure, looking towards the excavator. The ground is a mix of brown earth and yellowish sand. The excavator's boom is extended towards the right side of the frame, and its bucket is positioned near the bottom right corner. The overall scene suggests an archaeological excavation or a large-scale earthmoving project.

Archeologisch vervolgonderzoek aan de Leenderdijk te Hamont-Achel

deel II

Elly N.A. Heirbaut
Caroline Dockx
Christine Beckers

LAReS

*Lowlands
Archaeological
Research
Service*

Colofon

Titel: Archeologisch vervolgonderzoek aan de Leenderdijk te Hamont-Achel. Deel II.
Auteur: E.N.A. Heirbaut, C. Dockx & C. Beckers
Grafische illustraties/GIS: LAReS

Rapportnummer: LAReS-rapport 313
Bekrchtigde archeologienota: ID 13118

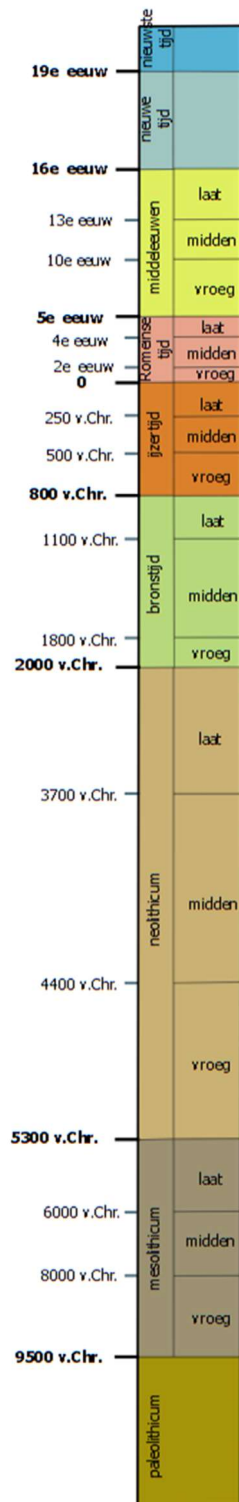
Projectleider/Veldwerkleider: E.N.A. Heirbaut (OE/ERK/Archeoloog/2016/00162)
Uitvoerder: LAReS, Lowlands Archaeological Research Service
Vestiging: Rozenlaan 15, 2980 Halle-Zoersel

Publicatiedatum: mei 2020
Publicatieplaats: Halle-Zoersel

Illustratieverantwoording voorblad: sfeerfoto aanleg kijkvenster werkput 3

© LAReS. Niets uit deze uitgave mag zonder bronvermelding worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door print-outs, kopieën, of op welke andere manier dan ook.

LAReS aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

Het chronologisch kader dient ter oriëntatie voor de verschillende archeologische perioden. De perioden zijn gevat in algemene tijdvakken, regionale verschillen zijn hier niet in opgenomen.

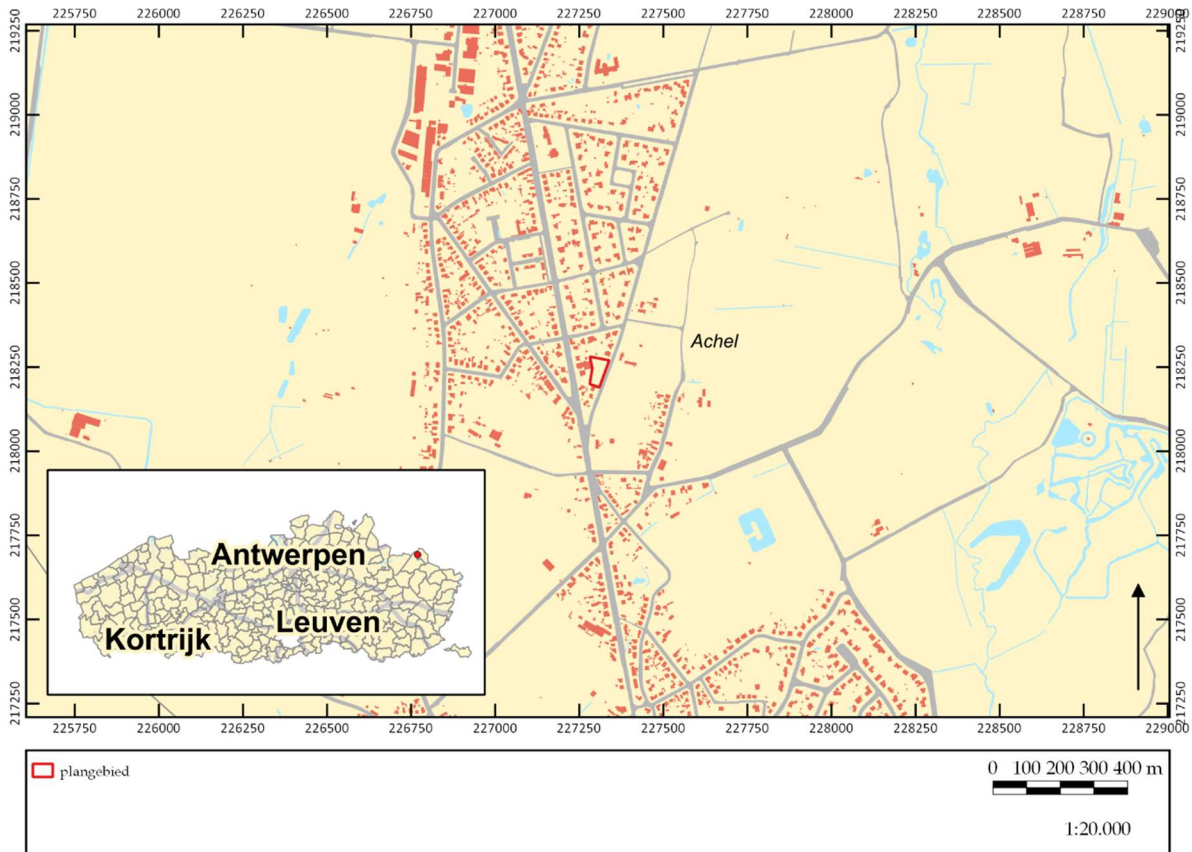
Deel II. Programma van maatregelen

Inhoudsopgave

1 INLEIDING	5
2 ADMINISTRATIEVE GEGEVENS	6
3 ONDERZOEKSVRAGEN	7
4 KENNISVERMEERDERINGSPOTENTIEEL VAN HET PROJECTGEBIED EN AANBEVELING	9
LIJST VAN FIGUREN	10

1 Inleiding

Het plangebied is gelegen aan de Leenderdijk zn. te Hamont-Achel (provincie Limburg). Het omvat één groot perceel met een totale oppervlakte van ca. 3.342 m². Het gaat om een onbebouwd perceel. De opdrachtgever plant het terrein te verkavelen voor nieuwbouw (fig. 1).

Figuur 1. Kadasterkaart met aanduiding onderzoeksgebied. ©LARES

2 Administratieve gegevens

Naam site/toponiem	Leenderdijk zn., Hamont-Achel
Ligging	Leenderdijk zn., Hamont-Achel
Kadastrale gegevens	Hamont-Achel, 2 ^e afdeling/Achel, sectie A, perceel 60M2
Bounding Box	226148.358335, 217304.081909, 228804.775004, 219058.269411
Onderzoek	Landschappelijk booronderzoek Proefsleuvenonderzoek
Projectcode	2020D202 (landschappelijk booronderzoek) 2020E5 (proefsleuvenonderzoek)
Uitvoerders/actoren	Elly N.A. Heirbaut (erkend archeoloog) Caroline Dockx (erkend archeoloog) Christine Beckers
Geraadpleegd extern	nvt
Erkend archeoloog	Elly N.A. Heirbaut: OE/ERK/Archeoloog/2016/00162 Caroline Dockx: OE/ERK/Archeoloog/2019/00020
Overige actoren en specialisten	nvt
Geraadpleegde externe personen	nvt
Termijn veldwerk	april/mei 2020
Oppervlakte plangebied	3.342 m ²
Geplande ingreep	verkavelen van bestaand perceel voor nieuwbouwwoningen
Geldende wetgeving en voorwaarden	Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 en het Onroerenderfgoedbesluit van 16 mei 2014. De nota werd opgesteld overeenkomstig de Code van Goede Praktijk. De totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft, bedraagt 3.000 m ² of meer, zoals bepaald in artikel 5.4.2 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013.
Randvoorwaarden	nvt
Doelstelling	Het doel van het archeologisch vervolgonderzoek is om na te gaan of er archeologische resten in het projectgebied aanwezig zijn, hoe ze dateren, wat de mogelijke bedreigingen zijn voor het eventueel aanwezige bodemarchief en hoe hiermee dient te worden omgegaan.
Thesaurus	landschappelijk booronderzoek, proefsleuvenonderzoek

3 Onderzoeksvragen

Voorafgaand aan het landschappelijk booronderzoek en het proefsleuvenonderzoek zijn verschillende onderzoeksvragen geformuleerd, waarop getracht moest worden antwoord te bieden.

Landschap en bodem:

- Is de oorspronkelijke bodem intact? Is er sprake van bodemdegradatie en/of erosie, en zo ja, in welke mate?
- Wat is de opbouw van de bodem (waargenomen horizonten, beschrijving en duiding)?
- Hebben er post-depositionele processen plaatsgevonden en welk effect hebben deze gehad op de archeologische resten?

Algemeen:

- Zijn er archeologische sporen aanwezig in het te ontwikkelen gebied? Zo ja: wat is de aard en datering van deze sporen?
- Zijn er archeologische vondsten aanwezig in het te ontwikkelen gebied? Zo ja: wat is de aard en datering van deze vondsten?
- Wat is de bewaringskwaliteit van de vondsten?
- Wat is de ruimtelijke begrenzing van de sporen (zowel horizontaal als verticaal; strekt de site zich uit buiten de grenzen van het te ontwikkelen gebied)?
- Wat is de chronologische begrenzing van de sporen? Behoren ze tot één of meerdere perioden?
- Wat is de waarde van elke vastgestelde archeologische vindplaats?
- Wat is de potentiële impact van de geplande ruimtelijke ontwikkeling op de archeologische vindplaats(en)?
- Is er mogelijkheid tot behoud *in situ*? Zo niet, welke maatregelen worden dan voorgesteld om de archeologische waarden veilig te stellen?
- Welke vraagstellingen zijn voor vervolgonderzoek relevant? Is er voor het beantwoorden van deze vraagstellingen natuurwetenschappelijk onderzoek nodig? Zo ja, welk type staalname is hiervoor noodzakelijk en in welke hoeveelheid?
- Dient er verder archeologisch onderzoek (opgraving) te worden uitgevoerd op basis van de resultaten van het archeologisch vooronderzoek?

Steentijdsites:

- wat is de ruimtelijke begrenzing van de vuursteenconcentratie(s) (zowel horizontaal als verticaal; strekt de site zich uit buiten de grenzen van het plangebied)?
- wat is de datering van de vondsten?
- wordt de vindplaats door de toekomstige werken bedreigd? Wat zijn de mogelijkheden voor behoud *in situ* of *ex situ*?
- welk vervolgtraject is noodzakelijk?

Nederzettingsterreinen:

- Zijn er aanwijzingen voor nederzettingsterreinen in het te ontwikkelen gebied?

- Zo ja: uit welke periode dateren deze, en waren ze tijdelijk of permanent?
- Zijn er aanwijzingen voor continuïteit of fasering van de nederzetting en/of structuren?
 - Welke elementen kunnen bijdragen tot de kennis van de economische en sociale relaties in de verschillende perioden/fasen?
 - Wat is de relatie van de vindplaats tot deze in de ruimere omgeving?
 - Zijn er aanwijzingen voor andersoortig gebruik van het terrein (anders dan bewoning, bijvoorbeeld funeraire contexten)? Zo ja: uit welke periode dateren deze, en waren ze tijdelijk of permanent?
 - Zijn er sporen van landbouwactiviteiten (ploegsporen, veldindeling, ...) gelinkt aan het historisch terreingebruik zoals waargenomen op de historische kaarten?
 - Zijn er sporen van ambachtelijke activiteiten?
 - Zijn er sporen van agrarische activiteiten?
 - Zijn er sporen van landgebruik (zoals perceelsindeling, wegen, akkers, grondstofwinning)?

Grafvelden:

- Zijn er graven aangetroffen in het te ontwikkelen gebied?
- Hoe dateren deze?
- Kunnen ze gerelateerd worden aan reeds bekende vindplaatsen in de omgeving?
- Zijn de inhumatieresten/crematieresten goed bewaard?
- Is er sprake van bijgaven, en wat voor informatie leveren deze op?
- Is er sprake van een grafritueel, en hoe manifesteert zich dat?

Voor de resultaten van het bureauonderzoek wordt hier volstaan met te verwijzen naar het eerste deel van de nota.

4 Kennisvermeerderingspotentieel van het projectgebied en aanbeveling

Hoewel van tevoren was ingeschat dat dit terrein een middelhoge archeologische potentie had op basis van de studie van historische kaarten en de bekende archeologische waarden uit de CAI, is uit het archeologisch vervolgonderzoek gebleken dat deze potentie naar beneden bijgesteld moet worden.

Het landschappelijk bodemonderzoek heeft uitgewezen dat binnen het projectgebied geen intacte bodemopbouw meer aanwezig is. Alle boringen vertonen een A/C-profiel waarbij het archeologisch niveau zich op een diepte tussen 30 en 60 cm -mv bevindt. Om die reden is geen verder onderzoek naar de aanwezigheid van een steentijdartefactensite meer uitgevoerd.

Dit A/C-profiel blijkt ook uit de profielen die gezet zijn tijdens het proefsleuvenonderzoek. Alleen in de noordoosthoek van het terrein (profiel P1) is nog een klein, lokaal restant van een sterk gebioturbeerde B-horizont aanwezig.

In het vlak, aangelegd op de overgang van de A-horizont naar de C-horizont, zijn naast enkele verstoringen ook zes grachten aangetroffen. De verstoringen variëren van kuilen met bouw materiaal, vergravingen en sporen van landbouwactiviteit. De sporen kunnen teruggebracht worden tot drie reeksen van twee parallelle grachten. Twee reeksen behoorden met zekerheid tot één en dezelfde gracht die op de Atlas der Buurtwegen overeenkomt met de westelijke perceelsgrens en kunnen zo gedateerd worden in de 19e eeuw. Voor de derde reeks grachten zijn geen parallellen gevonden op de historische kaarten.

Het archeologisch vervolgonderzoek heeft uitgewezen dat de bodem in het plangebied grondig verstoord is. In het vlak zijn ook verschillende verstoringen aangetroffen. Twee van de drie reeksen met parallelle grachten kunnen op basis van de historische kaarten in de 19^e eeuw worden geplaatst. Oudere sporen of vondsten zijn niet gevonden en lijken ook niet aanwezig te zijn geweest aangezien er geen sporen of vondsten zijn aangetroffen.

Op basis van de resultaten van het archeologisch vervolgonderzoek kan geconcludeerd worden dat er zich binnen de grenzen van het plangebied geen behoudenswaardige archeologische site bevindt. Om deze reden is er geen programma van maatregelen geschreven voor verder archeologisch onderzoek.

Aangezien er geen behoudenswaardige archeologische site is aangetroffen, die door de geplande werkzaamheden verstoord zal worden, hoeft er geen bijkomend archeologisch onderzoek meer uitgevoerd te worden.

Er wordt geadviseerd om het terrein vrij te geven voor de geplande ontwikkelingen.

Lijst van figuren

projectcode	fig.nr.	type	onderwerp	schaal origineel	schaal afbeelding	aanmaakdatum origineel/afbeelding
2019K146	1	kadasterkaart	Aanduiding van plangebied op GRB.	1:20.000	1:20.000	2019